

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงได้เสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 3.1 ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 3.2 ความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 3.3 ประโยชน์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 3.4 รูปแบบของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 3.5 กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 3.6 การนำผลการวิจัยไปใช้
4. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 - 4.1 ปัจจัยด้านความรู้ในการวิจัย
 - 4.2 ปัจจัยด้านเจตคติต่อการวิจัย
 - 4.3 ปัจจัยด้านงบประมาณ
 - 4.4 ปัจจัยด้านเวลา
 - 4.5 ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 4.6 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ
5. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาของหลักสูตร เป็นการศึกษาเบื้องต้นที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพและอนาคตของ เยาวชนไทยและประเทศชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับนี้จึงมีความสำคัญที่สถานศึกษาขั้น พื้นฐานจะต้องดำเนินการจัดอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง ยึดโรงเรียนเป็นฐาน และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ ซึ่งในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานและคุณภาพที่กำหนด ได้ ส่วนหนึ่งสถานศึกษาควรยึดตามแนวทางอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กลุ่ม นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2548 : 8) ดังนี้

อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนโดยรัฐต้องจัด ให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะที่ เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว และเพื่อ สร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการ พัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิต ส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด และมีความเป็น ประชาธิปไตย

2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของ ครอบครัว ชุมชน สังคมไทยและสังคมโลก

3. หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ควบคู่ไปกับความมีคุณภาพ โดยไม่แบ่งชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม

4. หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ศักดิ์ศรีและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสารบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและมาตรฐานการอุดมศึกษา

นอกจากนี้ในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 3) ดังนี้

1. ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School Based Decision Making) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การมีส่วนร่วม (Participation) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับดูแลเป็นต้น

3. การกระจายอำนาจ (Decentralization) การกระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ

4. ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และภารกิจของผู้รับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบนี้ถือว่าใครได้รับมอบหมายหน้าที่ใดต้องรับผิดชอบทำงานนั้นให้เกิดผลดีที่สุดและต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การวิจัยเป็นการสร้างทางเลือกอย่างสร้างสรรค์ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ผลของการวิจัยจะช่วยให้องค์กรหรือหน่วยงานสามารถดำเนินงานสำเร็จคล่องตามเป้าหมายและเกิดความก้าวหน้าได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการปฏิรูปการศึกษา จึงได้บัญญัติเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องทำการวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการการศึกษา ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) และมาตรา 30 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 67 ดังนี้

มาตรา 24 (5) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

จากสาระบัญญัติข้างต้นจะเห็นได้ว่า สถานศึกษาโดยผู้บริหาร ครู และผู้เรียนสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนสู่คุณภาพและมาตรฐานที่ต้องการได้ใน 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 ในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถทำวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในสาระวิชาต่าง ๆ หรือในเรื่องที่สนใจซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง มีทักษะในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ และ คิดอย่างมีเหตุผล มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งพื้นฐานเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้และพัฒนางานอาชีพของผู้เรียนในอนาคตต่อไป

รูปแบบที่ 2 ครูทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอนหรือเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนซึ่งมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกันได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ครูยังสามารถทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ อันเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการอีกทางหนึ่ง ผลงานวิจัยของครูนอกจากจะใช้

ประโยชน์ในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วยังสามารถใช้เป็นผลงานทางวิชาการขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเพื่อสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพได้อีกด้วย

รูปแบบที่ 3 ผู้บริหารทำวิจัยเพื่อนำข้อมูล สารสนเทศไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาในความรับผิดชอบเป็นไปอย่างมีกรอบทิศทางที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเป้าหมาย และเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3.1 ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

กระบวนการที่ได้มาซึ่งข้อความรู้ที่เชื่อถือได้ และถือเป็นยอดความรู้ เรียกว่าการวิจัย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2539 : 24) ในการปฏิรูปการศึกษาใช้คำว่า “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้” มีความหมายเดียวกับคำว่า วิจัยเชิงปฏิบัติการหรือวิจัยปฏิบัติการ (action research), วิจัยในชั้นเรียน (classroom research), วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (classroom action research), การวิจัยของครูหรือการวิจัยโดยครู (Teacher research) และการแสวงหาความรู้เชิงสะท้อนผลด้วยตนเอง (self-research enquiry) (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2545 : 5) ได้มีผู้รู้ให้ความหมายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ไว้แตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

ธีรชัย ปุณฺณโชติ (2532 : 8) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การหาความรู้หรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนหรือเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ นอกจากค้นหาคำรู้ใหม่ๆ หรือวิธีการใหม่ๆ แล้วยังหมายความถึงการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ เช่น สื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนหรืออาจเป็นการดัดแปลงอุปกรณ์ประเภทอื่นมาใช้ในการเรียนการสอนก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องดำเนินการ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ประวิต เอราวรรณ์ (2542 : 2) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าของครู ซึ่งจัดว่าเป็นปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (Problem solving) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

ชาติรี เกิดธรรม (2544 : 13) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ โดยเป็นการแก้ปัญหา

หรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยที่
 ดำเนินควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครู โดยมีครูเป็นผู้ทำการวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้กล่าวคือ
 ครูเป็นนักวิจัยที่ทำหน้าที่ผลิตงานวิจัยและบริบทงานวิจัย

พิชิต ฤทธิจรูญ (2545 : 5) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยปฏิบัติการที่ครูได้
 แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิด
 ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงมโนทัศน์สำคัญๆ ในการวิจัยในชั้นเรียน
 กล่าวคือ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาการ
 เรียนการสอนของครู เป็นนวัตกรรมแบบหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายในการนำไปพัฒนาคุณภาพการ
 เรียนการสอน ดังนั้นการดำเนินการวิจัยจะต้องไม่ยุ่งยาก หรือกระทบต่อการเรียนการสอนปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 6) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดย
 ครูในชั้นเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจน
 กระทำอย่างรวดเร็วสามารถนำผลมาใช้ได้ทันที ในระหว่างการทำวิจัยจะมีการสะท้อนข้อมูล
 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งผลที่ได้ก็นำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่เป็น
 ประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากที่สุด กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจะมีการทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะ
 ได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

ไพจิต สดวกการ และ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2546 : 3) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็น
 กระบวนการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ครูรับผิดชอบอย่าง
 เป็นระบบ เพื่อสืบค้นให้ได้สาเหตุของปัญหา แล้วหาวิธีแก้ไขหรือพัฒนาที่เชื่อถือได้ เช่น การ
 สังเกต การจดบันทึกและวิเคราะห์หรือสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการ
 จัดการเรียนการสอนของครู และพัฒนาการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อ
 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (2546 : 5) ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัย
 ในชั้นเรียนเป็นบทบาทของครูในการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้น
 เรียน โดยทำพร้อมกับการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ตามปกติ ด้วยกระบวนการที่เป็นระบบ
 และเชื่อถือได้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์
 สูงสุดต่อผู้เรียน

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หรือการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยปฏิบัติการ
 (Action Research) โดยครูผู้สอน เพื่อมุ่งแสวงหาความรู้ วิธีการ เครื่องมือ หรือนวัตกรรม
 ทางเลือกในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนให้สัมฤทธิ์ผลสูงสุด และเต็ม

ตามศักยภาพทุกคน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้ที่เชื่อถือได้ที่ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญ

3.2 ความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งกิจกรรมหนึ่งที่จะเห็นได้ในแนวคิดของนักวิชาการดังต่อไปนี้

กรมวิชาการ (2542 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เกิดจากแนวคิดพื้นฐานคือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติโดยมีความสำคัญดังนี้คือ

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ชาติรี เกิดธรรม (2545 : 13) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วยตัวของครูผู้สอนเอง มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวของครูเอง ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัยโดยการนำนวัตกรรม เทคนิค หรือวิธีการที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการวิจัยที่น่าเชื่อถือได้มาแล้ว มาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียน โดยตรง อันจะมีผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น และยังเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู

3. เป็นการเผยแพร่ความรู้จากการปฏิบัติจริง อันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าด้านการวิจัยทางการศึกษาและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

5. เป็นการส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

ไพจิติ สดวกการและศิริกาญจน์ โกศลมภ์ (2546 : 3) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การแก้ปัญหาหรือการพัฒนาผู้เรียน ในชั้นเรียนด้วยกระบวนการวิจัยที่ครูผู้สอน เป็นผู้ปฏิบัติ เป็นสิ่งที่จะให้ผลดีแก่ผู้เรียนมากกว่าการที่ครูแก้ปัญหา ในชั้นเรียนของตน ตามผลการวิจัยของผู้อื่นแต่ครูก็ต้องพยายามศึกษา ค้นคว้าหาแนวทางการแก้ปัญหาค้นหาแนวทางการเรียนการสอนที่ผู้อื่นทำวิจัยไว้เพื่อนำมาเป็นฐานความคิดในการปรับนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตนเอง และจะได้รู้ถึงข้อควรระวังที่ผู้วิจัยคนก่อน ได้นำเสนอไว้เพื่อป้องกันความผิดพลาดซ้ำรอยเดิม รวมทั้งควรปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ภายในโรงเรียนหรือนุคคลภายนอกเพื่อปรับแนวคิดและประสบการณ์เหล่านั้น มาใช้เป็นแนวทางที่นำมาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนของตน ได้อย่างมั่นใจต่อไป

การวิจัยในชั้นเรียนจึง ไม่ใช่สิ่งใหม่ที่แปลกไปจากการพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของครู โดยทั่วไปและไม่ใช่เรื่องที่ยุ่งยากเกินความสามารถของครู แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง การวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่ใช่การวิจัยที่ทำเพียงครั้งเดียว แต่ควรทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติของงานในหน้าที่ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนของครู

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2546 : 6) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากแนวคิดพื้นฐานคือ ครูดำเนินการบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการพัฒนาลักษณะและการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ทำให้นักเรียนของครู มีลักษณะเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวก้าวหน้า เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัยนำมาใช้ในการแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว
2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู คือพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครู ไปสู่ความเป็นมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นผู้แสวงหาความรู้และวิธีการใหม่อยู่เสมอ
3. เป็นการแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครู ได้อย่างเป็นรูปธรรม
4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักวิชาการดังกล่าว มาชี้ให้เห็นว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อหรือการวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญทั้งต่อครู ผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือเป็นการพัฒนาลักษณะและกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยการปฏิบัติของครู มีผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ แสดงให้เห็นถึง

ความก้าวหน้าทางการศึกษาและเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษาซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อวงการศึกษารวม

3.3 ประโยชน์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ผลของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังเช่น นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ชาตรี เกิดธรรม (2545 : 20) บอกว่าประโยชน์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนมีดังนี้

1. ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น เพราะครูผู้สอนสามารถใช้นวัตกรรม สื่อการสอน วิธีการ หรือเทคนิคการสอนใหม่ๆ ที่มีคุณภาพในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน

2. ครูพัฒนางานของตนเองให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้นและสามารถใช้เป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อเสนอขอตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพสูงสุดของผู้เรียน

4. เป็นข้อมูลในการปรับปรุง การบริหาร หรือพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (2546 : 6) ได้สรุปประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. ครูสามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันที่และมีประสิทธิภาพ

2. ครูมีความสนใจในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้มากขึ้นและจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบและประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างมืออาชีพ

4. ครูสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมเป็น “ครูในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร” “โดยมีผลการวิจัยรองรับเป็น ครูในฐานะนักวิจัย”

5. ครูเป็นผู้จัดการให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์ เต็มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ไพจิตร สดวกการ และ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2546 : 3) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู โรงเรียนและวงการศึกษา ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานแตกต่างกัน ถ้าครูใช้รูปแบบการสอนเพียงอย่างเดียวกับผู้เรียนทุกคนอาจทำให้ผู้เรียนบางคนไม่ได้รับการพัฒนา

หรือแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจมีผลกระทบไปถึงปัญหาอื่น เช่น จากปัญหาพฤติกรรมกรรมการเรียนส่งผลไปถึง ปัญหาความประพฤติ ส่งผลกระทบไปถึงครูวิชาอื่น ครูที่รับช่วงในชั้นต่อไป โรงเรียนและสังคม โดยส่วนรวม จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องพยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาแล้วคิดหาทาง แก้ปัญหาจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ดีขึ้น พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่ในระดับที่พอใจ และไม่มีปัญหาการเรียน

2. ประโยชน์ต่อครู ครูมีการวางแผนการทำงานในหน้าที่ของตนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ วางแผนการเรียนการสอน ออกแบบการจัดกระบวนการเรียนที่เหมาะสมกับใคร เพื่อใคร เพราะอะไร และทำให้ทราบผลการกระทำว่า บรรลุเป้าหมายได้อย่างไร เพียงใด ช่วยให้ผู้เกิด ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการหาทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ใด้นวัตกรรมที่ผ่านการปรับปรุง เป็นที่ยอมรับได้และเกิดความมั่นใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น สามารถอธิบายได้ว่าตนเองสามารถ จัดการเรียนรู้อให้เกิดผลแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแต่ละคนอย่างไรบ้าง

3. ประโยชน์ต่อโรงเรียน ครูในโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้นทั้งภายในหมวดวิชา และระหว่างหมวดวิชา มีการร่วมกันคิดแก้ปัญหา ตั้งแต่การวิเคราะห์หาสาเหตุจนถึงการเขียน รายงาน การได้ระดมกำลังจากความคิดของแต่ละคนจนทำให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่นครู คณิตศาสตร์ ช่วยในเรื่องการคำนวณ การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ครูบรรณารักษ์ช่วยดูแลการ เขียนบรรณานุกรม ครูภาษาไทยช่วยตรวจสอบการสะกดคำ ครูภาษาอังกฤษช่วยด้านการอ่าน เอกสาร ตำราหรืองานวิจัยจากต่างประเทศเป็นต้น การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับงานในหน้าที่ที่ครูรับผิดชอบอยู่จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถวิเคราะห์สาเหตุและชี้ประเด็นปัญหาได้ชัดเจน แก้ปัญหา ได้ตรงจุด เป็นการสร้างเครือข่ายกัลยาณมิตรกันทางวิชาการใน โรงเรียนและยกระดับมาตรฐานวิชาการของ โรงเรียนให้สูงขึ้น

4. ประโยชน์ต่อวงการศึกษ ผลงานวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนที่ครูแต่ละคนดำเนินการว่า มี ความเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร ครูผู้สอนแต่ละคนจะประยุกต์นำไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนของ ตนได้อย่างไร เป็นการสร้างสังคมทางการศึกษาและกระตุ้นให้มีการพัฒนาผลงานทางวิชาการที่เกิด จากประสบการณ์อันมีคุณค่าของครูอย่าง ไม่หยุดยั้งทำให้วิชาชีพครูมีภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับ ของสังคมมากขึ้น

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียนกล่าวคือผล จากการวิจัยที่ครูผู้สอนนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนซึ่ง มีพื้นฐานความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่แตกต่างกันได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

ไม่ถูกทอดทิ้งจากครูนอกจากนี้การวิจัยในชั้นเรียนยังช่วยให้ครูทำงานในหน้าที่อย่างมีระบบ เกิดความก้าวหน้าในอาชีพตลอดจนช่วยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประเทศชาติให้สูงขึ้นอีกด้วย

3.4 รูปแบบของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

รูปแบบของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียนแบ่งได้เป็นหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับว่าจะใช้หลักเกณฑ์อะไรในการแบ่ง ดังจะเสนอดังต่อไปนี้

วัลลภ กัณฑ์ทรัพย์ (2534 : 113) ได้จำแนกรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การวิจัยสำรวจ เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบ โดยไม่กำหนดเกณฑ์อะไรมากมายนัก เป็นการสำรวจประเด็นที่อยากรู้แล้วออกแบบไปหาคำตอบ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษาลักษณะของความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่างๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่มีอยู่ในสภาพการณ์นั้นๆ เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียน สำรวจชุมชน และสำรวจปัญหาการเรียนการสอน
2. การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป เช่น วิธีการสอนของครูกับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น
3. การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับสองแบบแรกในช่วงสถิตินั้น การวิจัยเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่าตัวแปรสองตัวสัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาเหตุและผลทางการศึกษาในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้ นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้ นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น
4. การวิจัยทดลอง เป็นการวิจัยทดลองแบบหุนตะเถา โดยกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง การวิจัยแบบนี้ทางสังคมศาสตร์มักจะมีจุดทดลองมากเกี่ยวกับการควบคุมตัวแปร มนุษย์ไม่เหมือนสัตว์อื่นๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยสามารถกำหนดค่าต่างๆของตัวแปรอิสระได้ตามต้องการ แล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับตัวแปรต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ชีร์ชัย บุรณโชติ (2532 : 5) ให้ ความเห็นว่าการวิจัยแบบทดลองมีสองประเภทคือการทดลองในสนามและการทดลองในสภาพจริง เช่น ทดลองกับนักเรียนขณะเรียนอยู่ในห้องเรียนปฏิบัติการ ซึ่งสามารถจะจัดและควบคุมตัวแปรต่างๆได้ตามความต้องการ การทำวิจัยแบบทดลอง ตัวแปรที่ผู้วิจัยเป็นผู้เปลี่ยนค่าเรียกว่าตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรที่เป็นผลตามมาเรียกว่าตัวแปรตาม เพราะมีค่าเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผู้วิจัยควบคุม ไม่มีค่าเปลี่ยนแปลงเรียกว่าตัวแปรควบคุม

5. การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ใช้ผู้เรียนกลุ่มเดียวไม่ต้องไปเปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับวิธีสอนใหม่ คิดวิธีสอนแบบใหม่มาแล้วพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ และสอนเสร็จแล้วสำรวจความเข้าใจดูพื้นฐานปัญหาเอามาปรับปรุงใหม่สอนผู้เรียนกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไปประยุกต์ไปเรื่อยๆ

ตำหนักเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2544 : 8) กล่าวถึงรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียน ในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษาอาจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบโดยกำหนดตามผู้ดำเนินการวิจัย และเป้าหมายในการแก้ปัญหา ดังนี้คือ การวิจัยปฏิบัติการโดยครูเพียงคนเดียว (Individual Teacher Action Research) การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ (Collaborative Action Research) และ การวิจัยปฏิบัติการระดับโรงเรียน (Statewide Action Research)

1. การวิจัยโดยครูเพียงคนเดียว (Individual Action Research) การทำวิจัยปฏิบัติการในลักษณะเช่นนี้ เป็นการวิจัยที่จัดทำขึ้นเมื่อครูพบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนแล้ว ครูต้องการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยด้วยตัวของครูเอง หรือครูที่ต้องการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยขอความช่วยเหลือหรือมีผู้ช่วยให้คำปรึกษา

เป้าหมายการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนหรือสื่อการเรียนรู้รวมทั้งการเรียนรู้และพฤติกรรมของนักเรียน โดยครูจะต้องพยายามค้นหาเทคนิคหรือวิธีการแก้ปัญหาให้ผู้เรียนมีความสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพที่มีอยู่โดยอาศัยข้อมูลจากหลายๆแหล่งทั้งข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน ผู้ปกครองหรือสภาพแวดล้อมที่บ้าน ในขั้นตอนการทำงานทั้งหมด เป็นความสามารถที่จะใช้และแปรผลข้อมูลของครูเพียงคนเดียวการวิจัยประเภทนี้เรียกว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยเน้นให้ครูใช้ห้องเรียนของตนเองเป็นเสมือนห้องทดลอง การทำการปรับปรุงทำการสอนและการเรียนของผู้เรียน ผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยครูคือผู้เรียน ขณะเดียวกันยังส่งผลให้ครูได้พัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย โดยรูปแบบการวิจัย สามารถศึกษาจากผู้เรียนเพียงคนเดียว (Case study) หรือศึกษาวิจัยทั้งห้องเรียน ซึ่งแล้วแต่ขนาดผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนนั่นเอง

2. การวิจัยในชั้นเรียนแบบร่วมมือ (Collaborative Action Research) การวิจัยในชั้นเรียนลักษณะนี้เป็นการวิจัยที่จัดทำขึ้นเมื่อครู 2 คน พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จากนั้นวางแผนการทำวิจัยร่วมกัน ครูที่ทำวิจัยลักษณะนี้ อาจอยู่ในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนกันก็ได้ แต่ต้องมีปัญหาที่มุ่งแก้ไขเหมือนกัน

การวิจัยในชั้นเรียนแบบร่วมมือจึงเป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนหนึ่งชั้นหรือหลายชั้นเรียนก็ได้ ดังนั้นจำนวนของครูที่เข้าร่วมวิจัยจึงมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป นอกจากนี้ในการดำเนินการวิจัยอาจจะนำผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหรือข้อเสนอแนะมาร่วมในกระบวนการวิจัยด้วย เช่น ผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้ปกครอง เป็นต้น การวิจัยลักษณะนี้จะมีประโยชน์ที่จะช่วยพัฒนาทักษะการวิจัยและเทคนิคการดำเนินงานของครูผู้สอนด้วยเนื่องจากทีมวิจัยประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีมุมมองต่างกัน จึงเป็นประโยชน์ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างนักวิจัย

3. การวิจัยในระดับโรงเรียน (Statewide Action Research) การวิจัยในระดับโรงเรียนเป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหของโรงเรียน โดยมีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นหัวหน้าทีม โดยคณะนักวิจัยประกอบด้วยคณะครู บุคลากรอื่นใน โรงเรียนรวมทั้งชุมชนและคณะที่ปรึกษาจากภายนอก

การวิจัยปฏิบัติการระดับ โรงเรียนจะเน้นการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ การปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาผู้เรียนและการเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ การวิจัยในระดับโรงเรียนเป็นการวิจัยที่ซับซ้อนที่สุดที่มุ่งหวังให้บุคลากรทุกคนของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยอย่างไรก็ตาม การวิจัยในระดับโรงเรียนจะเอื้อประโยชน์ให้บุคลากรของโรงเรียนสามารถทำงานเป็นทีมได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกันทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนรับรู้ถึงปัญหาของโรงเรียนอันจะนำไปสู่การร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์และความสำเร็จของโรงเรียนต่อไป

ไพจิตร สดวกการและศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2546 : 7) ได้ร่วมกันให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการนำรูปแบบกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มาแก้ปัญหของผู้เรียน โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือนวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

ในกรณีที่ครูพบว่าผู้เรียนในห้องเรียนมีปัญหาด้านการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์หรือวิชาใดวิชาหนึ่งเฉพาะด้าน เช่น ทำโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ไม่ได้หรืออ่านคำที่มีตัวสะกดบางมาตราไม่ได้ครูอาจคิดนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อยนำไปทดลองใช้หรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นแล้วนำมาแก้ปัญหการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถแก้ปัญหาได้ การวิจัยแบบนี้จึงเป็นการวิจัยจากปัญหาในชั้นเรียนและแก้ปัญหาทันทีที่ครูพบปัญหา

ในกรณีที่ครูพบว่าผู้เรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรมเป็นรายคน รายกลุ่มหรือทั้งชั้น ครูอาจศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณีซึ่งอาจจะเป็นรายคน รายกลุ่มหรือรายชั้นแล้วแก้ปัญหาให้ผู้เรียนจนเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ที่คงทนถือว่าครูได้วิจัยเพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของผู้เรียนแล้ว

จากรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนที่นำเสนอดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่ารูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนมีหลายรูปแบบแต่ละรูปแบบจะขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาและเป้าหมายของการวิจัย ดังนั้นในการเลือกรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนผู้วิจัยจึงควรพิจารณาเลือกให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทในชั้นเรียนหรือสถานศึกษาของตนเองการวิจัยจึงจะมีคุณภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายได้

3.5 กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

มีนักวิชาการเสนอกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ไว้หลายท่านดังจะเสนอ ดังต่อไปนี้

ประวิต เอราวรรณ์ (2542 : 5) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ คือ 1) การสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง 2) วางแผนเพื่อแก้ปัญหา 3) ลงมือปฏิบัติตามแผน 4) สะท้อนผลการปฏิบัติ

พิมพ์พรรณ เดชะคุป (2544 : 7) กล่าวว่าขั้นตอนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเผยแพร่ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) การสำรวจปัญหา สาเหตุของปัญหาการเรียนการสอนหรือสำรวจลักษณะที่ควรพัฒนาเสริมสร้าง 2) ศึกษาแนวทางแก้ปัญหา/เสริมสร้างลักษณะนิสัย 3) พัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียน เพื่อการทดลองแก้ปัญหา/เสริมสร้างลักษณะนิสัย 4) ดำเนินการทดลองเพื่อแก้ปัญหา/เสริมสร้างลักษณะนิสัย 5) สรุปผล อภิปรายและเสนอแนะ 6) เผยแพร่ผลงานวิจัย 7) เขียนคำร่ำทำแบบฝึกหัด

สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 12) กล่าวว่า กระบวนการในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มีกระบวนการที่สำคัญ คือ 1) ผู้สอนเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน 2) ตั้งปัญหาการวิจัยหรือบางกรณีตั้งสมมติฐานของการวิจัย 3) ออกแบบการวิจัยรวมทั้งจัดทำเครื่องมือที่ต้องการใช้ 4) เก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลตามแผนที่กำหนด 5) วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล 6) จัดทำรายงานผลการวิจัยและสรุปผลการวิจัย

Freeman (1996 ; อ้างถึงในวีรนุช ทองแดง. 2546 : 16) กล่าวว่าขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมี 6 ขั้นตอนคือ

1. กระบวนการที่เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน โดยดูจากปรากฏการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเพื่อตั้งข้อสงสัย
2. การกำหนดปัญหาวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น มีความเป็นรูปธรรมและเป็นคำถามวิจัยที่มีความเป็นไปได้

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย

5. ทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น

6. นำข้อค้นพบไปเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและใช้ประโยชน์และการนำเสนอรายงานผลการวิจัยโดยอาจเสนอรายงานโดยมีรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

ไพจิตร สดวกถาวร และศิริกาญจน์ โกศลุมภ์ (2546 : 7-10) กล่าวว่า ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ครูต้องสำรวจว่ามีอะไรเกิดขึ้น สิ่งนั้นเป็นปัญหาหรือไม่และหากสภาพที่เกิดขึ้นแสดงถึงปัญหาที่ต้องแก้ไขหลายประการครูก็ต้องจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหาเหล่านั้น โดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไขก่อน

ครูสามารถสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาได้หลายลักษณะ เช่น วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแง่มุมต่าง ๆ ตรวจสอบรูปแบบฝึกหัด สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ศึกษาข้อมูลจากการประเมินของผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น ครูจะพบปัญหาข้อสงสัยที่เกิดจากผู้เรียน ครู และกระบวนการเรียนการสอน เช่น

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการทำโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ต่ำ
2. ผู้เรียนไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์
3. ผู้เรียนไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมือทดลองทางวิทยาศาสตร์
4. ผู้เรียนอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ไม่ชัดเจน
5. ผู้เรียนออกเสียงภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วย ch sh s ไม่ถูกต้อง
6. ผู้เรียนยังไม่ได้ปฏิบัติตนเกี่ยวกับความรับผิดชอบให้เป็นนิสัย
7. ครูสอนอย่างเคร่งเครียด ผู้เรียนไม่สนุกและไม่มีความสุขในการเรียน
8. ครูใช้สื่อไม่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียน
9. ครูไม่ได้จัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

ปัญหาที่จะนำมาทำการวิจัยในชั้นเรียนควรมีความหมายและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ อยู่ในวิสัยที่ครูจะเป็นผู้ดำเนินการหาคำตอบได้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของครูผู้วิจัย เช่น ครูมีความสนใจและความถนัดในการจัดการเรียนรู้ด้วยการแสดงบทบาทสมมติ เมื่อพบปัญหาการออกเสียงคำที่ลงท้ายด้วย ch sh s ก็นำกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้โดยบรรจุคำศัพท์ที่ลงท้ายด้วย ch sh s ในบทที่ใช้แสดงจะทำให้ครูทำวิจัยด้วยความสนุก เห็นประโยชน์ ความสำคัญ และเกิดแรงจูงใจที่จะทำให้สำเร็จ แต่ถ้าเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไข เพื่อไม่ให้ลุกลามเป็นปัญหาใหญ่จนไม่สามารถแก้ไขได้ ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่ครูไม่ถนัด ครูก็ต้องศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อหาวิธีแก้ปัญหานั้นให้ได้

1. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เมื่อเลือกปัญหาได้แล้วต้องวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เพื่อจะแก้ปัญหาได้ตรงเหตุ ปัญหาจึงจะได้รับการแก้ไขให้ถูกลงได้ สาเหตุของปัญหาอาจเกิดจากพฤติกรรมการสอน การใช้สื่อหรือการวัดผลของครู ทักษะคติ พื้นฐานภูมิหลัง นิสัยหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ระดับความยากหรือปริมาณของเนื้อหา หรือบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น ห้องเรียนคับแคบ ร้อน แสงสว่างไม่พอ แหล่งเรียนรู้สำหรับศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ เป็นต้น

ในกรณีที่พบว่าสาเหตุของปัญหามีหลายสาเหตุ อาจเลือกสาเหตุที่มีความสำคัญซึ่งเป็นสาเหตุต้นตอของสาเหตุอื่น ๆ ซึ่งถ้าแก้สาเหตุต้นตอได้ จะทำให้สาเหตุอื่นถูกกำจัดไปด้วย และนำสาเหตุที่เหลือมาวิจัยต่อได้ตามช่วงเวลาต่าง ๆ ทำให้เกิดการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ศึกษาหาวิธีการในการแก้ปัญหา เมื่อครูได้วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาแล้วเพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหา ครูต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ หลักสูตร คำรา คำมื่อ ผลงานวิจัย เพื่อครูจะได้ทราบว่าปัญหาที่คล้ายกับปัญหาที่ประสบอยู่นั้นมีผู้ใดศึกษาไว้บ้าง ใช้วิธีใดในการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไรจะทำให้ครูเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นกิจกรรม หรือสื่อช่วยการเรียนรู้เช่น กิจกรรมกลุ่มแบบต่าง ๆ สถานการณ์จำลอง บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) คอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ (CAL) เป็นต้น

3. พัฒนานวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา จากการศึกษาในขั้นที่ 3 ครูจะได้ออกเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ซึ่งครูต้องศึกษาและออกแบบหรือพัฒนานวัตกรรม วิธีการหรือสื่อช่วยการเรียนรู้ที่จะใช้ในการแก้ปัญหา (เช่น เด็กวัยรุ่นบางกลุ่มหรือบางคนมองภาษาไทยเรื่องการแต่งกลอนว่าเป็นเรื่องที่คร่ำครึ ล้าสมัย ทำให้ไม่สนใจเรียนเป็นเหตุให้ไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ในเรื่องการแต่งกลอนได้ดีเท่าที่ควร ครูจึงศึกษาวิธีการหรือสื่อที่ทันสมัยใดที่จะนำมาดึงดูดความสนใจของผู้เรียนในเรื่องการแต่งกลอนได้แล้วครูก็พบสื่อที่น่าสนใจชนิดหนึ่งคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ซึ่งเป็นสื่อทันสมัยที่ครูคิดว่าน่าจะนำมาใช้ในการเปลี่ยนทัศนคติของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ ครูจึงลงมือศึกษาหลักการ การออกแบบการเรียนการสอน และเทคนิคทางคอมพิวเตอร์ที่จะนำมาสร้างบทเรียนแล้วลงมือพัฒนาบทเรียนตามทีออกแบบไว้) แล้วดำเนินการหาคุณภาพจากผู้เรียนหรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ โดยนำนวัตกรรม วิธีการหรือสื่อต้นแบบที่พัฒนาขึ้นไปให้เพื่อนครู ศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาคตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเตรียมนำไปใช้กับผู้เรียนของตน

4. นำนวัตกรรมการหรือวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ ครุภัณฑ์นวัตกรรม วิธีการหรือสื่อที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 3 ไปใช้กับผู้เรียนของตน โดยระบุนขั้นตอนการดำเนินการอย่างชัดเจนแล้วเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น สังเกตและบันทึกพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียนก่อนใช้ เมื่อใช้แล้วสังเกตและบันทึกพฤติกรรมอีกระยะหนึ่งเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของผลที่เกิดขึ้น โดยครูผู้วิจัยต้องสร้างเครื่องมือหรือกำหนดวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินการปฏิบัติงาน แบบทดสอบ เป็นต้น รวมทั้งแนวทางวิเคราะห์ข้อมูล

5. ตรวจสอบและสรุปผล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยอาจใช้การแจกแจงหรือเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมแล้วสรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปตรวจสอบในขั้นต่าง ๆ แล้วนำกิจกรรมหรือสื่อที่ปรับปรุงแล้วไปใช้อีก จนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการเสร็จแล้ว เขียนสรุปผลการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 5

สุรวาท ทองบุ (เอกสารถ่ายสำเนา) กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยโดยทั่วไปประยุกต์จากการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ 5 ขั้นตอน คือ สังเกตปัญหา ตั้งสมมติฐาน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล เช่นเดียวกับการวิจัยในชั้นเรียนที่เป็น การวิจัยเชิงทดลองและเป็นการวิจัยที่สมบูรณ์ก็ได้ประยุกต์จากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นี้ เช่นกันและมีขั้นตอนดังนี้คือ

1. กำหนดประเด็นปัญหาการวิจัย
2. แสวงหาหรือกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาและตั้งสมมติฐาน
3. วางแผนการทดลองแก้ปัญหาและเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.1 ออกแบบการวิจัย
 - 3.2 กำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผล

กองวิจัยทางการศึกษา (2546 : 21) กล่าวถึงกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขได้นั้นผู้สอนจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง ควรมีการแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ใดให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ได้บ้าง กระบวนการที่ว่าเป็นการนำการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง

ของการเรียนการสอนนั่นเอง ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับข้อสรุปต่าง ๆ ในพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ที่เป็นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่กำหนดให้เป็นภารกิจของผู้สอน 3 ประการที่ต้อง บูรณาการเข้าด้วยกันคือ

ประการแรก จัดกระบวนการเรียนการสอนและใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 24 (5))

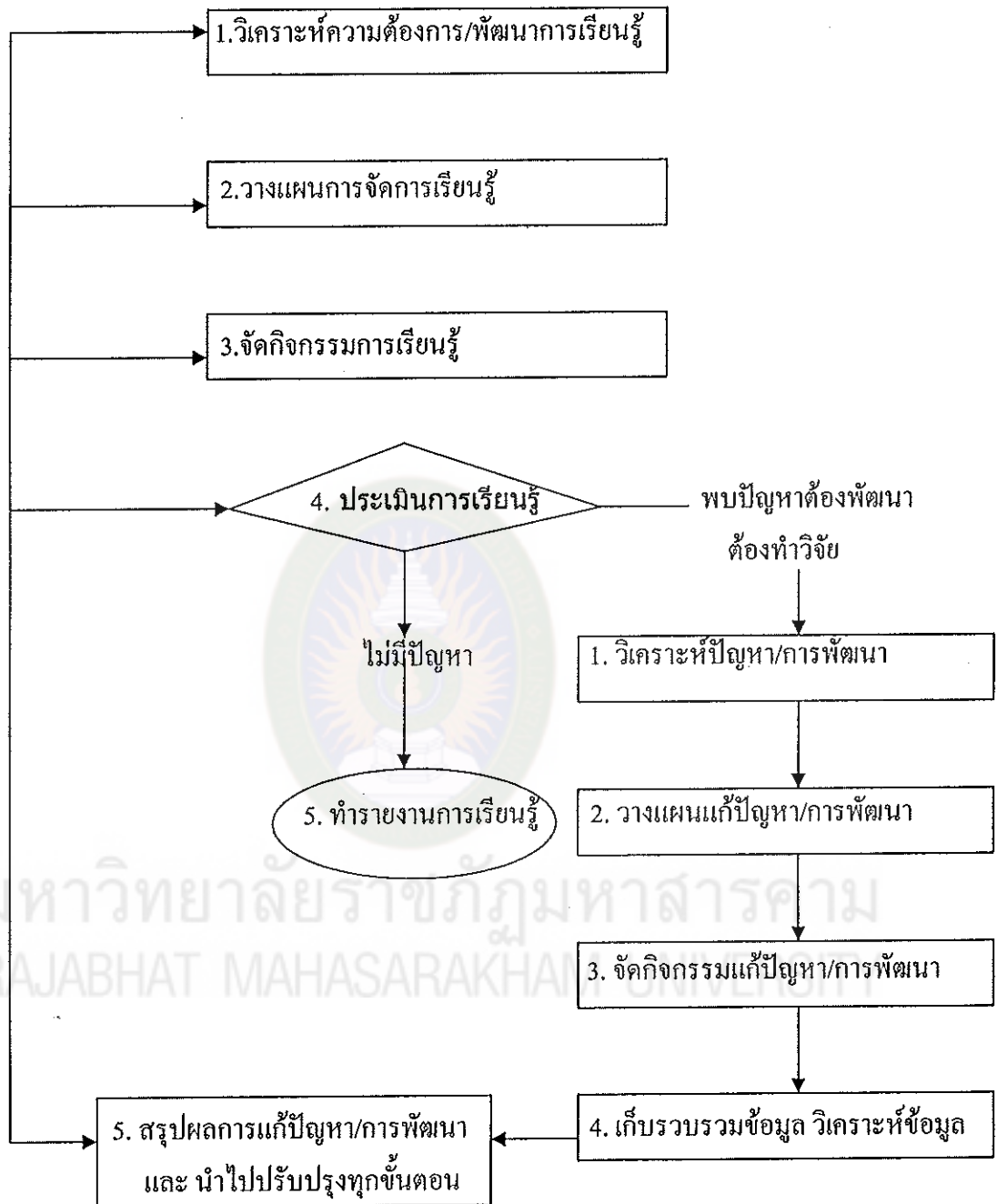
ประการที่สอง ทำวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา (มาตรา 30)

ประการที่สาม นำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน (มาตรา 30)

ดังนั้นการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นในกรณีที่ ผู้สอนพบว่ากระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ที่กำลังดำเนินการอยู่มีปัญหาหรือมีความจำเป็น ต้องการพัฒนาอย่างเร่งด่วนซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภูมิการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภูมิที่ 1 แสดงการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ที่มา : วิจัยทางการศึกษา, กอง. (2546) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน หน้า 23

จากแผนภูมิในวงจรหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ/พัฒนาการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรม

การเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้และทำรายงานผลการเรียนรู้ เป็นการนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้ ในการดำเนินงานของครูผู้สอนในวงจรหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวถือว่าการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนที่ 3 ผู้สอนทำการประเมินระหว่างสอนแล้วพบว่ามีปัญหาเล็กน้อย สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ในช่วงจัดกิจกรรมขณะนั้นและเมื่อผู้สอนทำการประเมินผลการเรียนรู้ใน ขั้นตอนที่ 4 แล้วพบว่าไม่มีปัญหา ผู้เรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้ที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของการจัด กิจกรรม ผู้สอนสามารถจัดทำรายงานผลการเรียนรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป

ในกรณีที่ผู้สอนทำการประเมินผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 4 พบว่ามีปัญหารุนแรงหรือ พบว่ามีบางสิ่งที่เป็นต้องพัฒนาที่ไม่อาจทำได้ในทันทีผู้สอนจำเป็นต้องทำการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น (ดูขั้นตอนการวิจัยในวงจรร้อย 5 ขั้นตอน) กล่าวคือทำกิจกรรมแก้ปัญหา/ พัฒนาเมื่อ ได้ผลการแก้ปัญหาแล้วผู้สอนต้องกลับไปประเมินผลการเรียนรู้ซ้ำอีกครั้งหนึ่งจนพบว่า ไม่มีปัญหาแล้วจึงจะทำรายงานผลการเรียนเสนอแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเมื่อ ผู้สอนทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในวงจรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้แล้วผู้สอน จะต้องนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ต่อไป

จากกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมา อาจสรุป ได้ว่ากระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) การสำรวจและกำหนดปัญหา/การ พัฒนาเพื่อวิจัย 2) การวางแผนการวิจัย 3) การดำเนินการวิจัย 4) การสรุปและอภิปราย ผลการวิจัย และ 5) การรายงานผลการวิจัยและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในวง กว้างต่อไป

3.6 การนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยจะเกิดประโยชน์และคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายมีการนำผลการวิจัยไป ใช้ประโยชน์ตามเจตนารมณ์ของการวิจัยอย่างจริงจังซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ดังต่อไปนี้

ผ่องพันธุ์ ตรียมงคล (2543 : 42) กล่าวถึงการใช้ประโยชน์งานวิจัยในชั้นเรียนว่า นักวิชาการกับครูใช้ประโยชน์งานวิจัยต่างกัน นักวิชาการมุ่งได้ความรู้จากผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้ง ของตนเองและของผู้อื่นเพื่อประโยชน์เชิงวิชาการแม้จะมุ่งหวังการนำไปใช้เชิงปฏิบัติด้วยก็มักจะ เป็นจุดมุ่งหมายรองหรือจุดมุ่งหมายในระยะต่อไปแต่สำหรับครู ประโยชน์พึงคาดหวังจากการวิจัย เป็นไปเพื่อการใช้หรือปรับใช้ในการสอนซึ่งเป็นประโยชน์ในระดับปฏิบัติ การมุ่งผลเชิงวิชาการ เป็นประโยชน์ในระดับรอง นอกจากนี้เขายังกล่าวถึงแนวทางการใช้ประโยชน์งานวิจัยในชั้นเรียน ว่ามี 2 แนวทางคือ

1. การใช้ประโยชน์งานวิจัยของตนเอง โดยอธิบายเพิ่มเติมว่า งานวิจัยที่ครูได้ดำเนินงานด้วยตนเอง จะยังไม่เสร็จสิ้นกระบวนการต้องได้ผ่านขั้นตอนของการสะท้อนความคิด (reflective account) ซึ่งเป็นการคิดไตร่ตรองทบทวนในสิ่งต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตั้งแต่เริ่มกำหนดปัญหาการวิจัย (Hifcock and Hughes. 1995 : 78)

ถ้างานวิจัยนั้นมีการทดลองปฏิบัติตามรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแล้วขั้นตอนของการสะท้อนความคิดยังมีความสำคัญมากขึ้น ไม่ว่าจะการปฏิบัติจะได้ผลดีหรือไม่ก็ตาม

กรณีที่ผลการทดลองปฏิบัติได้ผลดี ครูควรได้คิดทบทวนอีกครั้งว่าผลดีที่ได้รับเป็นไปตามเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมเช่นไร สภาพแวดล้อมดังกล่าวจะจำกัดการนำผลการทดลองไปใช้ในสถานการณ์อื่น เวลาอื่นแม้สำหรับนักเรียนระดับชั้นเดียวกันหรือไม่เพียงใด

กรณีการทดลองปฏิบัติไม่ได้ผลดี ครูผู้วิจัยไม่ควรหยุดอยู่เพียงเท่านั้น ควรได้พิจารณาว่าเป็นเพราะเหตุใดมีจุดอ่อนหรือข้อจำกัดอะไรและสมควรวางแผนปฏิบัติใหม่ (replanning) หรือไม่อย่างไร

2. การใช้ประโยชน์งานวิจัยของผู้อื่น

การเลือกและการใช้ผลงานวิจัยของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผลงานของครูหรือนักวิชาการก็ตามมีข้อควรคำนึงถึงบางประการดังนี้

2.1 วิธีการวิจัยและผลการวิจัยในรายงานมีความน่าเชื่อถือเพียงใดประเด็นนี้เป็นเรื่องที่จะพิจารณาได้ยากแต่อาจพิจารณาได้บ้างจากวิธีการนำเสนอในรายการวิจัยว่าผู้วิจัยได้ยึดประเด็นในเชิงคุณภาพของการวิจัย (เช่นเครื่องมือวัด) ไว้อย่างไร ครูไม่ควรให้ความสำคัญมากเกินไปในเรื่องของการนำเสนอข้อมูลทางสถิติเพียงอย่างเดียวเพราะบางครั้งอาจมีความคลาดเคลื่อนที่ไม่ได้ระบุไว้หรือผู้วิจัยอาจเลือกนำเสนอเฉพาะในส่วนที่คิดว่าดีเท่านั้น

2.2 ถ้าจะนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขใดเพราะการวิจัยในชั้นเรียนมีความเฉพาะเจาะจงในเชิงบริบท (context specific) มากจึงได้กล่าวไว้ตั้งแต่ต้น การนำผลการวิจัยมาใช้จะต้องมีการปรับเงื่อนไขให้สอดคล้องหรือนำมาทดลองซ้ำอีก

2.3 ถ้าจะนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาผลงานวิจัยในชั้นเรียนต่อไปควรจะพิจารณาทั้งในด้านการปรับในเชิงวิธีการวิจัยและในด้านบริบทของการวิจัยเพื่อจะได้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนที่มีประโยชน์ต่อครูอย่างแท้จริง

ในการใช้ประโยชน์งานวิจัยในชั้นเรียนทั้งจากงานวิจัยของตนเองและของผู้อื่นครูควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ โดยเฉพาะปัจจัยที่อาจจะเป็นข้อจำกัดสำหรับครู

ชาติรี เกิดธรรม (2545 : 21) กล่าวว่า การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้มีหลายแนวทาง ดังนี้

1. ผู้บริหาร นำไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเช่น
 - 1.1 นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการเรียนการสอนและการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับผลการวิจัย
 - 1.2 ใช้ในการวางแผนดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเช่น การจัดทำตำราเอกสารทางวิชาการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนตามผลการวิจัย
2. ครูผู้วิจัย นำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนโดยตรงหรือนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น
3. หน่วยงานหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง นำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ได้ดังนี้
 - 3.1 นำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.2 นำไปใช้แก้ปัญหาหรือนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการที่เป็นความรู้ใหม่
 - 3.3 นำไปอ้างอิงหรือนำไปสอนนักเรียนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

ไพจิตร สดวกการและศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2546 : 26) กล่าวถึงการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ว่า ครูสามารถนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ได้หลายลักษณะ คือ

1. การแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ให้เต็มตามศักยภาพและเป็นไปตามธรรมชาติ ผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนหรือชั้นเรียนหรือรายคนต่างก็มีปัญหา มีศักยภาพในการเรียนรู้แตกต่างกัน มีความถนัด มีความสามารถและมีธรรมชาติของตนเองแตกต่างกันไป ด้วยการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาหรือการปรับพฤติกรรมผู้เรียนมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้และงานวิจัยในชั้นเรียนที่หลากหลายที่ครูทำขึ้นก็จะช่วยให้ครูมีนวัตกรรมที่จะเป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ได้มากขึ้น

2. การสร้างองค์ความรู้ของครูเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาหรือการแก้ปัญหาของผู้เรียน หากครูทำงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีระบบจะทำให้ได้ผลงานที่มีความหนักแน่น สามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้ เช่น ครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาคำอ่านสะกดคำด้วยนวัตกรรมต่าง ๆ หากครูทำอย่างต่อเนื่อง ใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหาแต่ละครั้งแตกต่างกันออกไป เช่น ใช้แบบฝึกหรือบทเรียน โปรแกรมหรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหรือการให้ผู้เรียนสร้างบัตรคำการอ่านและสะกดคำที่ตนเองอ่านไม่ได้มาฝึกอ่านหรือครูกับผู้เรียนช่วยกันทำ

หนังสือเล่มเล็กหรือหนังสือเสริมการอ่านมาฝึกให้ผู้เรียนอ่านสะกดคำก็จะทำให้ครูได้ชุดของนวัตกรรมเอามาแก้ปัญหาหรือพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของผู้เรียนทำให้ครูมีองค์ความรู้ที่จะใช้สอนผู้เรียนหรือแก้ปัญหาของผู้เรียนหรือพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านสะกดคำได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายคนและมีนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไว้ใช้ในการสอนการพัฒนาหรือการแก้ปัญหาของผู้เรียนเป็นองค์ความรู้ที่ครูสร้างขึ้นจากพื้นฐานของผู้เรียนของตนเองซึ่งครูก็สามารถสร้างและพัฒนาชุดนวัตกรรมนี้ให้มีคุณภาพต่อไปได้และบทเรียนจากการสร้างองค์ความรู้ที่ใช้สอนเรื่องการอ่านสะกดคำนี้ยังช่วยให้ครูได้แนวทางในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยสามารถนำบทเรียนและประสบการณ์การทำวิจัยในชั้นเรียนในช่วงต้น ๆ นี้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ของครูต่อไปได้ครูก็จะเป็นผู้สร้างองค์ความรู้และใช้องค์ความรู้ที่ตนเองสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสอน การพัฒนา การแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนของตนเอง เป็นผู้ผลิตความรู้ไม่ใช่ผู้ใช้ความรู้ของผู้อื่นมาสอนผู้เรียนของตนเองเพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป

3. การพัฒนาครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนไปสู่ความเป็นครูนักวิชาการและครูมืออาชีพ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพทำให้ครูมีความจำเป็นต้องทำงานของตนเองให้มีระบบ เช่นต้องพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดีมากที่สุดคือมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนมากที่สุดหรือสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุดจากการที่ครูต้องจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองในการสร้างองค์ความรู้หรือพัฒนาประสบการณ์ของตนเองมาเป็นวิธีการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีวิธีการที่ครูควรจะนำมาใช้คือการวิจัยในชั้นเรียนหรือพัฒนาตนเองสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

4. การพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกทำให้ครูจำเป็นต้องใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนเพราะครูต้องพัฒนาผู้เรียนรอบด้านทั้งในแง่ของการเรียนรู้ตามหลักสูตรและการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมในแง่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมคือการเป็นคนดี เป็นคนเก่ง คนมีความสุขและภาคภูมิใจในความเป็นไทยซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ทักษะในการดำรงชีวิตบางประการ เช่นทักษะการคิดแบบต่าง ๆ ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและที่สำคัญคือการมีทักษะในการพึ่งพาตนเอง ทักษะในการเป็นผู้ผลิตงานมากกว่าการเป็นผู้บริโภคงานรวมทั้งมีทักษะในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานด้วย

กองวิจัยทางการศึกษา (2545 : 129) กล่าวถึงแนวทางพิจารณาการนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนว่า

1. จะต้องพิจารณาว่าจะนำอะไรไปใช้ (What to Use ?)

1.1 ผลการวิจัยที่ค้นพบโดยตรง (Direct Finding) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจนเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้

1.2 ผลประโยชน์พลอยได้ (By – Product Findings) ความรู้ใหม่ๆ ทั้งรูปแบบวิจัย กรอบความคิด ทฤษฎี กระบวนการจากการวิจัย เครื่องมือวิจัย นวัตกรรมที่ใช้ เครื่องมือวัด วิธีเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และแปลผล การเขียนรายงานตลอดจนคำแนะนำจากที่ปรึกษาเป็นต้น

2. จะต้องพิจารณาว่านำไปใช้เพื่ออะไร (What for ?)

2.1 เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดประโยชน์ได้จริงในทางปฏิบัติกล่าวคือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่ม โดยให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้แก่การจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค กำหนดเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต จัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้ ซึ่งครูต้องสร้างนวัตกรรมที่เป็นสื่อสิ่งประดิษฐ์ กิจกรรมหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบต่างๆ มาดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยจนบังเกิดผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2.2 เพื่อพัฒนาตัวครูให้มีคุณภาพด้านการสอนสูงขึ้นเท่ากับช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของเด็ก ผู้ปกครอง และประชาชน สมกับคำกล่าวที่ว่า “ครูคือปูชนียบุคคล” และสามารถใช้เป็นผลงานทางวิชาการขอตำแหน่งให้สูงขึ้น

2.3 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุดทั้งยังสร้างเสริมคุณลักษณะที่เด่นและใช้ปรับปรุงข้อบกพร่องในแต่ละคนให้ก้าวหน้าไปสู่การเป็นผู้เรียนที่ดี เก่งและมีสุข

2.4 เพื่อพัฒนาผู้บริหารให้เห็นความสำคัญของการวิจัยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาปรับปรุงพัฒนางานและสถานศึกษาที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2.5 เพื่อพัฒนาการดำเนินงานโดยใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายและการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ

3. จะต้องพิจารณาว่าจะทำอย่างไร (How to use them practically)

3.1 จำเป็นต้องศึกษาผลงานวิจัยเรื่องนั้น ๆ ให้ดี อ่านให้เข้าใจใจความ อ่านแล้ว ตีความและขยายความทั้งระดับตามตัวอักษร ระดับตีความเชิงกายภาพและระดับขยายความคิดเพื่อ จะได้มีข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อค้นพบจากการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยเขียนคำแนะนำในการนำไปใช้มีการเผยแพร่ไปยังบุคคลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในการอ้างอิงกันคว่าและใช้ปฏิบัติจริง โดยการจัดทำเป็นสื่อเอกสารแผ่นพับที่เป็น รูปธรรม (Materialized) จัดลำดับเรียงเป็นรายชื่อ (Itemized) โดยคำนึงถึงความเป็นจริงได้ในเชิง ปฏิบัติ

3.3 เน้นการใช้ผลการวิจัยโดยตรงรองลงมาเป็นผลพลอยได้จากการวิจัย

3.4 ภาษาที่ใช้ในการเขียนต้องสั้น ๆ กะทัดรัด อ่านแล้วเข้าใจง่าย

3.5 ในการเขียนมุ่งการนำไปใช้ควรคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องครอบคลุม คือ

3.5.1 ผู้บังคับบัญชา

3.5.2 ผู้สอนในโรงเรียนที่จะใช้ผลงานวิจัย

3.5.3 ผู้ปกครอง

3.5.4 นักวิจัย

3.5.5 ผู้สนใจทั่วไป (ถ้ามี)

3.6 ในส่วนของผู้สอนควรนำวิธีการ/นวัตกรรมที่ใช้หรือข้อค้นพบจากการวิจัย ไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและแลกเปลี่ยนงานวิจัยของตนเองกับผู้อื่นเช่นการ นำเสนอผลงานวิจัยในการประชุม การเข้าร่วมสัมมนาและการเผยแพร่เอกสาร

3.7 ในด้านผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการใช้ กระบวนการวิจัย เป็นผู้นำในการทำวิจัยส่งเสริมให้ครูค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ สนับสนุนและจัดให้ มีการประชุมปฏิบัติการทางการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการวิจัย ในชั้นเรียนให้แก่ครูและมีนโยบายให้ผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน

จากหลักการและแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยในชั้นเรียน ไปใช้จะ เห็นได้ว่าผู้ใช้งานวิจัยประกอบด้วย ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องอื่นที่มีความสนใจโดยมี เป้าหมายสำคัญที่การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพเต็มตาม ศักยภาพซึ่งการที่จะบรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าวได้ผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยจะต้องมีการศึกษา และพิจารณานำผลงานวิจัยไปใช้อย่างรอบคอบ เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหา และความต้องการพัฒนา การใช้งานวิจัยในชั้นเรียนแต่ละเรื่องจึงจะเกิดคุณค่าและเกิดประโยชน์ สูงสุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

วิชิต ศรีสุพรรณ (2523 : 10) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และได้สรุปว่า ในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูหรือผู้ทำวิจัยนั้น ครูหรือผู้ทำวิจัยจะต้องมีความรู้ในกระบวนการวิจัยและยังมีปัจจัยที่จะทำให้การวิจัยสำเร็จ ได้อีกหลายประการ ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ การได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ผู้วิจัยมีเวลาเพียงพอสำหรับทำวิจัย มีเงินทุนสนับสนุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยอย่างเพียงพอ

สุภางค์ จันทวานิช (2524 : 22 - 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยว่า การส่งเสริมให้เกิดการวิจัยในหน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นต้องสร้างปัจจัยให้มีบรรยากาศเกื้อกูลต่อการวิจัยให้มากที่สุดซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้าน คือ นักวิจัย หน่วยงานวิจัย และบริบทการวิจัย (Context) มีดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับนักวิจัย ได้แก่ ความรอบรู้ในสังคมบางด้าน ความรอบรู้ในเชิงทฤษฎีวิจัย ความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ความสามารถในเชิงวิเคราะห์วิจัย ความสามารถในการถ่ายทอดผลการวิจัย

2. ปัจจัยเกี่ยวกับหน่วยงานการวิจัย ในแง่นี้มี 2 องค์ประกอบย่อยคือ โครงสร้างของหน่วยงานและระบบบริหารของหน่วยงานวิจัยซึ่งองค์ประกอบย่อยของทั้งสองอย่างมีรายละเอียดดังนี้

2.1 โครงสร้างของหน่วยงาน หน่วยงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพต้องมีโครงสร้างที่ให้ปัจจัยป้อนเข้า (Input) ในแง่ต่าง ๆ คือ มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่ดีและพร้อมที่จะหยิบข้อมูลมาใช้ได้ มีเอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพียงพอสำหรับการทำวิจัยแต่ละเรื่อง มีคณะวิจัยที่ได้รับการอบรมและมีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยและมีทุนสำหรับการวิจัย

2.2 ระบบบริหารของหน่วยงาน ประกอบด้วยมีการจัดหาและกระจายบุคลากรตามความสามารถตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการวิจัยอย่างเหมาะสม มีการแบ่งแรงงานและความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง มีช่องทางหรือเครือข่ายสำหรับเผยแพร่และติดต่อในการวิจัย

3. ปัจจัยที่เกี่ยวกับบริบทของการวิจัย (Research Context) ปัจจัยส่วนนี้จะป็นนามธรรมและทำให้ตัดสินใจได้ไม่ง่ายว่ามีสมบูรณ่มากน้อยเพียงใดในสังคมของเรา แต่ปัจจัยด้าน

นี้มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อคุณภาพของการวิจัย ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ แบบแผนการแสวงหาความจริงที่มี มาแต่โบราณ ความใจกว้างในการรับฟังคำติชมและการเปลี่ยนแปลงค่านิยมต่อการศึกษา ความ ต้องการวิจัย ผลตอบแทนที่ไม่ใช่วัตถุในการทำวิจัย เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาการ การได้รับการ ขอมรับจากสังคมรวมทั้งความเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะหน่วยราชการ หรือหน่วยปฏิบัติอื่นใดกับหน่วยงานวิจัย

เซฟเฟอร์ (Shaeffer, 1979 : 10) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศที่ดีนั้นจะต้องมีปัจจัย สนับสนุนต่าง ๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน ปัจจัยดังกล่าวนี้คือ มีข้อมูลพื้นฐานเพียงพอและเชื่อถือ ได้ มีเอกสาร ตำราเพียงพอในการค้นคว้าทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีนักวิจัยและบุคลากรที่จะช่วยงานวิจัย ซึ่งเป็นบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว มีอุปกรณ์เครื่องมือที่อำนวยความสะดวก มีทุนหรือ งบประมาณสนับสนุนเพียงพอ

มนัส ไชยศักดิ์ (2544 : 54) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยในชั้นเรียนในทางลบหรือ ทางที่เป็นปัญหา ดังนี้

1. ครูไม่มีความรู้เรื่องการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน
2. ครูไม่เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน
3. ครูเห็นว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก
4. ขาดผู้แนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ขาดเอกสารงานวิจัยให้ครูดูเป็นตัวอย่าง
6. ครูไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน

กอบกุล จงกลนี้ (2545 : 42) กล่าวว่าปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการทำวิจัยประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านความรู้และทักษะในการวิจัย
2. ปัจจัยด้านงบประมาณและเงินทุน
3. ปัจจัยด้านเวลา
4. ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ แหล่งค้นคว้าและเครื่องอำนวยความสะดวกอื่น
5. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

จากแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยดังกล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปเป็นปัจจัยที่ ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุม องค์ประกอบในการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านความรู้ในการวิจัย
2. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการวิจัย
3. ปัจจัยด้านงบประมาณ

4. ปัจจัยด้านเวลา
5. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
6. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทั้ง 6 ด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านความรู้ในการวิจัย

ความรู้ในการวิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัยเพราะการวิจัยเป็นกระบวนการหาความรู้ใหม่ โดยอาศัยการทำงานที่มีระบบเข้ามาช่วยโดยหวังว่าข้อมูลที่ได้อาจมีความน่าเชื่อถือสูงและสรุปผลได้ถูกต้อง (ประวิต เอราวรรณ์, 2542 : 2) ดังนั้นการที่ครูผู้วิจัยจะทำวิจัยได้สำเร็จถูกต้อง และมีผลที่เชื่อถือได้อย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ในการวิจัยเข้ามาช่วยในการพิจารณาตัดสินใจดำเนินงานการวิจัยในทุกขั้นตอน หากไม่แล้วการวิจัยก็จะเป็นไปอย่างไร้ทิศทางและหวังผลไม่ได้

สัวน สายยศ (2538 : 22) กล่าวถึงความสำคัญของความรู้ในการวิจัยโดยกำหนดเรื่องความรู้และประสิทธิภาพ (Knowledge – efficiency) ให้เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นข้อหนึ่งสำหรับนักวิจัยว่า ไม่มีใครพร้อมที่จะเป็นนักวิจัยที่มีประสิทธิภาพได้ ถ้าขาดสิ่งต่อไปนี้

1. ความสามารถในการเลือก ค้นหา และเลือกใช้ความรู้จากงานวิจัยที่แล้วได้อย่างรวดเร็ว
2. มีความรู้และความสามารถที่จะใช้กระบวนการทดลองที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและมีความสามารถในการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์และตรรกวิทยาในการทดลอง
3. มีทักษะในการใช้เครื่องมือการทดลองที่เหมาะสม
4. มีทักษะในวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล รู้ว่าข้อมูลใดใช้สถิติแบบใดและยังสามารถเขียนและแปลกราฟได้ดีด้วย
5. มีความสามารถที่จะสรุปผลข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. มีทักษะในการทดสอบ วิพากษ์วิจารณ์และพยากรณ์ข้อมูลและจัดระบบข้อมูลทดลองจนวิธีรายงานข้อมูล

ประยูร อาษานาม (2541 : 2) กล่าวว่า นักวิจัยทางการศึกษาคงจะต้องมีความรู้ในการวิจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการทางการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา การวัดผลและประเมินผล
2. ความรู้เฉพาะสาขา นักวิจัยด้านการบริหารการศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้ด้านการบริหารการศึกษาและระบบการศึกษาเป็นอย่างดี นักวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาจะต้องมี

ความรู้ด้านการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี นักวิจัยด้านการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ก็จะต้องมีความรู้เนื้อหาทางคณิตศาสตร์ หลักการเรียนการสอนคณิตศาสตร์อย่างถ่องแท้ ถ้าไม่มีความรู้จริงแล้วก็จะทำการวิจัยที่มีประโยชน์และคุณค่าได้ยาก

3. ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ ศาสตร์ทางด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา มีความจำเป็นที่จะต้องนำมาเป็นองค์ประกอบในการจัดการศึกษาซึ่งนักวิจัยจะมองข้ามไม่ได้ จึงควรศึกษาหาความรู้ด้วยเช่นกัน

4. ความรู้อื่น ๆ เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ สถิติ เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม

5. ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ซึ่งมีความสำคัญเป็นพิเศษ นักวิจัยจะต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้และมั่นใจในหลักการวิจัยอย่างจริงจัง

พูนทรัพย์ นาคานาค (2544 : 22) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทางการศึกษา ด้านความรู้ในการวิจัยว่า นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำการวิจัย มีความรู้ความชำนาญหรือมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำการวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพและเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์การตีความหรือการสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย

ฮาริส (Haris, 1969 : 3) ให้ความเห็นว่า เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งประการหนึ่งสำหรับการช่วยเหลือและให้การแนะนำทักษะความสามารถด้านการวิจัยให้กับครูจะช่วยให้ครูมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย

สรุปได้ว่า ความรู้ในการวิจัยเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันของครู เพราะความรู้ในการวิจัยจะช่วยให้ครูหรือผู้ทำวิจัยสามารถตัดสินใจดำเนินงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาส่งผลให้การวิจัยสัมฤทธิ์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งความรู้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอนประกอบด้วย

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวิจัย
2. ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดปัญหาในการวิจัย
3. ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย
4. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. ความรู้เกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. ความรู้เกี่ยวกับการเขียนรายงานผลการวิจัย

นอกจากนี้ครูผู้วิจัยควรมีความรู้ด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นความรู้ที่จะช่วยเพิ่มพูนทักษะใน

การวิจัยอีกส่วนหนึ่งด้วยได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการทางการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ความรู้เฉพาะสาขา ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ ศาสตร์ทางด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ สถิติ เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการวิจัย

คำว่าเจตคติ (Attitude) หมายถึงระดับสภาพหรือสภาวะของจิตใจและของสมองในลักษณะพร้อมที่จะกำหนดแนวทางของการสนองตอบของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (เพราะพรหม เปลี่ยนภ. 2542 : 93) หรืออาจกล่าวได้ว่า เจตคติ หมายถึงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางบวก ทางลบ หรือกลาง ๆ ดังนั้นคำว่า เจตคติต่อการวิจัย จึงหมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อการวิจัย ซึ่งอาจเป็นไปในทางบวก ทางลบ หรือกลาง ๆ

เจตคติต่อการวิจัยถือว่าเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อการวิจัยอย่างมาก กล่าวคือหากครุมีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยก็จะเป็นสื่อหรือแรงคลใจให้ครุทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างสำเร็จ ส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษา แต่ถ้าครุมีเจตคติไม่ดีต้อการวิจัยไม่ว่าจะเป็นเพราะสาเหตุประการใดก็ตาม ก็จะมีผลทำให้ครุไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยและอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการที่จะพัฒนาความก้าวหน้าทางการศึกษาในที่สุด ดังนั้นจึงเป็นบทบาทหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันหาทางเสริมสร้างและปลูกฝังให้ครุผู้สอนทั้งหลายได้มีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างไป

สรุปว่าเจตคติต่อการวิจัยเป็นมุมมองของครุต่อการวิจัยและเป็นสิ่งแรกที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างไป กล่าวคือหากครุมีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยก็จะทำให้ครุทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างไปโดยใจรักและเห็นคุณค่า มีความมุ่งมั่นในการทำวิจัยก่อให้เกิดผลงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้ผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นจึงเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันส่งเสริมพัฒนาครุให้มีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยอย่างยั่งยืนต่อไป

3. ปัจจัยด้านงบประมาณ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า งบประมาณ ดังนี้ งบประมาณ น. หมายความว่าบัญชีหรือจำนวนเงินที่รวมกะกำหนดรายรับรายจ่ายเงิน ตามนัยดังกล่าว งบประมาณในการวิจัยจึงหมายถึงจำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้วิจัยใช้จ่ายไปในการทำวิจัยแต่ละครั้ง ซึ่งอาจจะมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทและลักษณะของงานวิจัย

จุมพล สวัสดิยากร (2520 : 236) กล่าวว่าในการดำเนินการวิจัยเรื่องหนึ่งย่อมต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้นเรื่องเงินจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการจูงใจให้บุคคลทำงานวิจัย ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีความสามารถในการแสวงหาจากแหล่งทุนต่าง ๆ สำหรับใช้จ่ายให้พอเหมาะ

พุทธสาคร (นามแฝง) (2527 : 58 – 59) ได้แนะนำแหล่งเงินที่ผู้ทำวิจัยสามารถขอได้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หน่วยงานหรือมูลนิธิระหว่างประเทศ เช่น Ford Foudation, UNESCO, UNICEF, F.A.O, WHO เป็นต้น

สรุปว่า งบประมาณในการวิจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นที่ผู้วิจัยจะขาดไม่ได้เพราะในการวิจัยแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยประเภทใดต่างก็มีค่าใช้จ่ายมากซึ่งผู้วิจัยต้องมีความสามารถหาเงินมาใช้จ่ายอย่างเพียงพอ แต่อย่างไรก็ตามยังมีหน่วยงานหรือองค์กรที่ผู้วิจัยสามารถขอทุนสนับสนุนการวิจัยได้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นต้น

4. ปัจจัยด้านเวลา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (อ้างในกอบกุล จงกลณี. 2545 : 43) กล่าวว่า ในการทำวิจัยแต่ละเรื่องต้องอาศัยเวลามากตั้งแต่เลือกหัวข้อเรื่อง หรือปัญหาที่จะทำวิจัย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานการวิจัย

ชุติมา ปัญญาพิณิจกูร (2529 : 106) ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านเวลาในการทำวิจัยเรื่องการศึกษาความรู้และความต้องการปัจจัยเพื่อการวิจัยของพยาบาลประจำการและอาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขไว้ว่า ต้องการให้มีการสนับสนุนผู้มีโครงการวิจัยให้ดำเนินการวิจัยได้โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานและสามารถให้ผู้ปฏิบัติงานลาเพื่อทำวิจัยได้ในเวลาที่จำเป็น โดยไม่นับวันลาเป็นต้น

ลาร์สัน (Larson. 1984 : 19) กล่าวถึงความสำคัญของเวลาในการทำวิจัยว่า เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการที่จะจัดหาหรือเตรียมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ทำวิจัยในหน่วยงานทำวิจัยโดยใช้เวลาและแหล่งทรัพยากรที่จำเป็น

จากแนวคิดเรื่องเวลาในการวิจัยดังกล่าวมาพอสรุปได้ว่า ในการวิจัยแต่ละครั้งผู้วิจัยต้องมีเวลาเพียงพอที่จะทุ่มเททำงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วงได้โดยไม่กระทบกับเวลาทำงานปกติซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ควรมีการจัดเวลาให้กับบุคลากรที่ทำวิจัยตามสมควร

5. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2523 : 187) กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัยว่า ในการทำวิจัยแต่ละเรื่องต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ ผู้วิจัยต้องมีเอกสารในการค้นคว้าตำราต่าง ๆ ซึ่งอยู่ตามห้องสมุดต่าง ๆ ต้องอาศัยที่ทำงานวิจัยต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น เครื่องคำนวณ เครื่องพิมพ์ดีด ตู้เก็บเอกสาร เครื่อง

คอมพิวเตอร์ตลอดจนบริการต่าง ๆ ทางธุรการ สิ่งเหล่านี้สำคัญมากที่จะทำให้การวิจัยประสบผลสำเร็จลุล่วง

นลินี วงศ์ระชะชัย (2527 : 22) กล่าวว่า ผู้วิจัยควรมีสิทธิขอยืมหนังสือหรือใช้ห้องสมุดของหน่วยงาน ห้องสมุดของหน่วยงานควรมีการปรับปรุงเช่น มีคู่มือการใช้ห้องสมุด จัดทำรวบรวมรายชื่อวารสารของห้องสมุดหลายแห่งมารวบรวมไว้ด้วยกัน (Union List of Serials) มีบริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service) จัดทำสารแจ้งข่าว (Library Bulletin) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลถึงผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทวิป อภิสิทธิ์ (2521 : 84) เสนอแนะว่า ควรมีหน่วยงานวิจัยเพื่อรวบรวมผลงานวิจัยจากที่ต่าง ๆ สำหรับบริการ เป็นการเผยแพร่ผลการวิจัย ควรมีมุมหนึ่งเป็นที่รวบรวมผลการวิจัยเอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า

สรุปได้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพในการวิจัย ดังนั้นในการวิจัยแต่ละครั้งผู้วิจัยจึงควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม

6. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

แรงจูงใจในการวิจัยเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงผลักดันให้บุคคลเกิดความสนใจที่จะทำวิจัย ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในหน่วยงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้บุคลากรทำวิจัยได้สำเร็จ แรงจูงใจในการวิจัยมี 2 ประเภทคือ

6.1 แรงจูงใจภายใน หมายถึงแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคล เป็นแรงกระตุ้นในจิตใจให้คนอยากทำวิจัยได้แก่ ความรับผิดชอบ (Responsibility) การยอมรับ (Recognition) การมีส่วนร่วม (Participation) ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) และความก้าวหน้า (Advancement) เป็นต้น (คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏราชนครินทร์. 2545 : 141)

6.2 แรงจูงใจภายนอก หมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งหมดรวมทั้งผลตอบแทนที่ช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจได้แก่ การประกาศเกียรติคุณยกย่องผู้มีผลงานวิจัย การนำผลการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นหรือตำแหน่ง สนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยมาใช้ในหน่วยงาน มีการนำผลการวิจัยไปเผยแพร่บรรยายในการประชุมต่าง ๆ ภายนอกหน่วยงาน อาจจัดเป็นวารสารของหน่วยงานและประการสำคัญความร่วมมือของผู้ร่วมงานตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งตัวของนักเรียนซึ่งสำคัญที่สุดสำหรับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (ชุติมา ปัญญาพิณิจนุฑ. 2529 : 46)

จากแนวคิดดังกล่าวมา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอน

ทั้ง 6 ด้านคือ ปัจจัยด้านความรู้ในการวิจัย ปัจจัยด้านเจตคติต่อการวิจัย ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านเวลา ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยด้านแรงจูงใจต่างก็มีความสำคัญและจำเป็นต่อการวิจัยซึ่งครูผู้วิจัยจะต้องมีและได้รับการสนับสนุนปัจจัยเหล่านี้เพียงพอในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาชาติสู่เป้าหมายได้อย่างแท้จริง

5. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

5.1 สภาพทั่วไป

เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตั้งอยู่ส่วนกลางถึงส่วนเหนือของจังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ 5,228.84 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 470 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบ้านไผ่และอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น

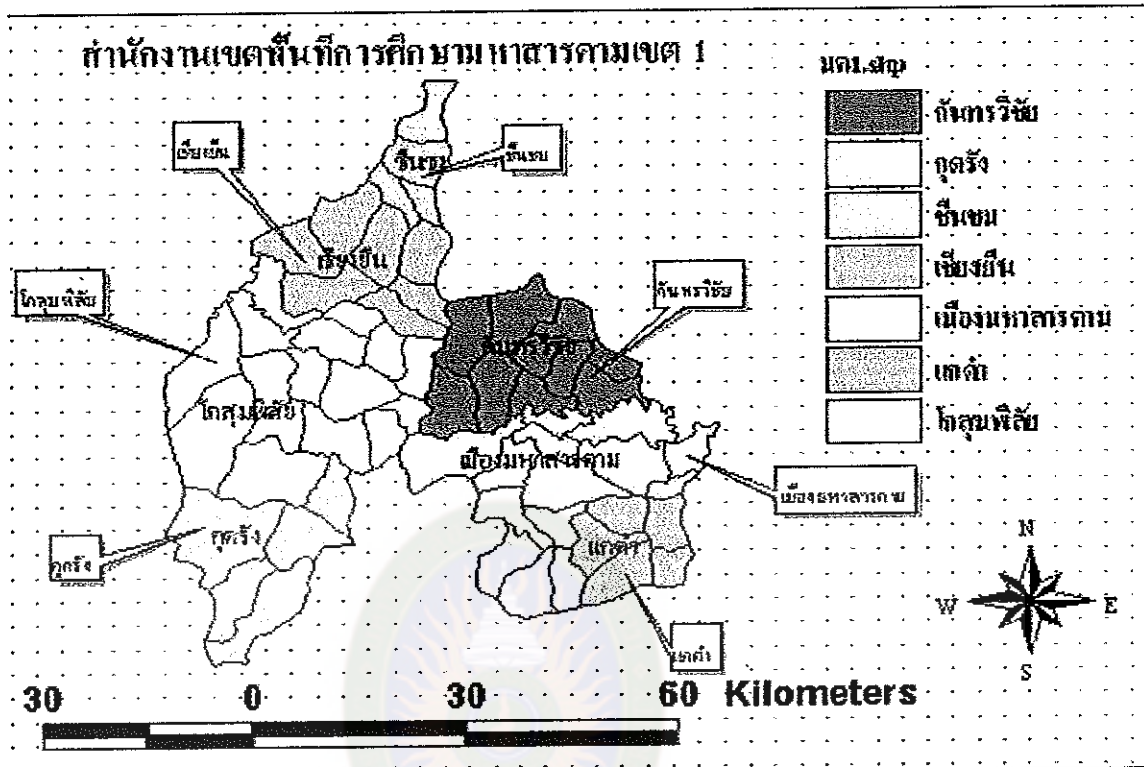
5.2 การปกครอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีเขตการปกครอง 7 อำเภอ ดังตารางและแผนภาพที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงพื้นที่เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 แยกตามอำเภอ

ที่	อำเภอ	พื้นที่ / ตร.กม.	ห่างจากจังหวัด / กม.
1	เมืองมหาสารคาม	556.69	0.1
2	กันทรวิชัย	372.22	16
3	โกสุมพิสัย	827.87	28
4	เข็ยงยืน	274.03	55
5	แกดำ	149.52	28
6	กุฉินาร	267	40
7	ชีนชม	128	64
	รวม	5,228.84	

ที่มา : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2547 – 2550 : พฤศจิกายน 2546

ภาพที่ 1 แสดงอาณาเขตและที่ตั้งอำเภอในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

5.3 ข้อมูลด้านการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนสถานศึกษา จำแนกตามระดับการจัดการศึกษาที่จัดสอน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2550)

ระดับการศึกษาที่จัดสอน	โรงเรียนในสังกัด							รวม
	สพท.มค.1	เทศบาล	เอกชน	กศน.	ราชภัฏ	นมส.	ปริยัติ	
1.อนุบาลอย่างเดียว	-	-	11	-	-	-	-	11
2.อนุบาล - ประถมศึกษา	229	3	3	-	-	-	-	235
3.อนุบาล - ม.ต้น	55	4	1	-	-	-	-	60
4.อนุบาล - ม.ปลาย	-	-	1	-	1	1	-	3
5.ม.ต้น - ม.ปลาย	28	-	1	-	-	-	-	29
6.ประถม - ม.ปลาย	-	-	-	6	-	-	4	10
รวม	312	7	17	6	1	1	4	348

ที่มา : แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสังกัดในเขตสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

ที่	สังกัด	จำนวนนักเรียน (คน)
1	สพท.มค.1	68,672
2	เทศบาลเมืองมหาสารคาม	3,598
3	เอกชน	6,472
4	กศน.	14,322
5	สาธิตมหาสารคาม	2,456
6	ร.ร.ปรีดีธรรม	441
	รวม	95,961

ที่มา : แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 1

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

อำเภอ	จำนวนสถานศึกษา	จำนวนนักเรียน(คน)	จำนวนครู(คน)
เมืองมหาสารคาม	70	21736	1284
กันทรวิชัย	57	9188	705
โกสุมพิสัย	81	17234	1071
เขียงยืน	41	8497	512
แกดำ	23	4054	257
กุฉีกรัง	26	4802	306
ชื่นชม	14	3161	187
รวม	312	68,672	4,322

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2550)

5.4 นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นหน่วยงานหลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย นโยบาย คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายในการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2550 ดังนี้

5.4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นองค์กรที่เป็นเลิศ

5.4.2 โรงเรียนมีคุณภาพ

5.4.3 นักเรียนมีคุณภาพ

5.4.4 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพ

5.5 กลยุทธ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำผลผลิต จำนวน 5 ผลผลิต ได้แก่ ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสมรรถภาพ และเด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสถานศึกษา จำนวน 312 แห่ง เป็นหน่วยปฏิบัติการจัดการศึกษา เพื่อให้ภารกิจดังกล่าวสามารถตอบสนองสภาพปัญหาเฉพาะและรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จึงกำหนดการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ 2 ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยเรียนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ 4 กระจายอำนาจและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

อนงค์ เพชรรัตน์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของครูและผู้บริหารสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดตรัง โดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง 2) บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร ในภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยทัศนะของผู้บริหารสูงกว่าครู 3) บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของครูที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน 4) บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายองค์ประกอบโดยที่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 10 ปี มีทัศนะสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปยกเว้นองค์ประกอบการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 5) บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของครูและผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดปกติมีทัศนะสูงกว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ จากผลการวิจัยจึงแสดงว่า 5.1) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดตรัง มีนโยบายและเป้าหมายที่ไม่ชัดเจนต่อการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการทำวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน 5.2) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน 5.3) ผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนและให้ความสำคัญกับการสนับสนุนงบประมาณกับสภาพแวดล้อม 5.4) ผู้บริหารควรยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนและให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน 5.5) ผู้บริหารของโรงเรียนทุกขนาดควรมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

กอบกุล จงกลณี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมี 4 ด้าน คือ ด้านครูขาดเทคนิคการวิจัย ขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านครูขาดปัจจัยเอื้อต่อการทำวิจัยและด้านขาดการเผยแพร่ผลงานวิจัย

แนวทางการพัฒนาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาทั้ง 4 ด้าน มีด้วยกัน 129 ข้อ บางข้อนำไปแก้ปัญหาได้มากกว่า 1 ด้าน

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ปัญหาพื้นฐานที่เป็นอุปสรรค คือ ปัญหาจากการขาดความรู้ความเข้าใจ สาเหตุที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ขาดการสนับสนุนทั้งภายในและภายนอก

สายศิลป์ สายยี่น (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทักษะในการวิจัย งบประมาณ คุณสมบัติผู้วิจัยและความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และสภาพการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนเผยแพร่ผลงานวิจัยให้เป็นประโยชน์แก่ครูทั่วไป ผู้บริหาร สนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานวิจัยส่งเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง และที่มึความเห็นอยู่ในอันดับสุดท้ายคือ โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการวิจัย 2) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับ “ปานกลาง” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) สภาพการวิจัยในชั้นเรียนมีผลมาจากปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนคือ คุณสมบัติของผู้วิจัยและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีรบุษ ทองแดง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างครูใช้ผลการวิจัยเชิงความคิดเพียงบางส่วน การใช้ผลการวิจัยอย่างครบถ้วน ไม่ใช้ผลการวิจัยเชิงความคิดเลย คิดเป็นร้อยละ 44.42, 44.24 และ 11.34 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างครูใช้ผลการวิจัยเชิงตรวจสอบ ยืนยันอย่างครบถ้วน การใช้ผลการวิจัยเพียงบางส่วน และไม่ใช้ผลการวิจัยเชิงตรวจสอบยืนยันเลย คิดเป็นร้อยละ 57.99, 22.49 และ 19.52 กลุ่มตัวอย่างครูใช้ผลการวิจัยเชิงสังเกตอย่างครบถ้วน การใช้ผลการวิจัยเพียงบางส่วน และไม่ใช้ผลการวิจัยเชิงสังเกตเลย คิดเป็นร้อยละ 51.11, 32.53 และ 16.36 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างครูใช้ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติอย่างครบถ้วน การใช้ผลการวิจัยเพียงบางส่วน และไม่ใช้ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติเลย ร้อยละ 48.00, 38.80 และ 13.20 ตามลำดับ 2) ปัญหาการใช้ผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาความเป็นไปได้ในการใช้ผลการวิจัย รองลงมาคือ คือ ปัญหาด้านคุณภาพของงานวิจัย และปัญหาด้านระบบและการบริหารภายในสถานศึกษาตามลำดับ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ภาพสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 มีสภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปาน กลาง เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย ด้านการ สนับสนุนการวิจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และด้านทักษะการวิจัย ตามลำดับ 2) ครูผู้สอนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 มีระดับปัญหาการทำวิจัยในชั้น เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการ สนับสนุนการวิจัย และด้านผู้วิจัย 3) ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาพสินธุ์ เขต 2 มีระดับความต้องการแก้ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผู้วิจัย และด้านการสนับสนุนการวิจัย 4) ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 ที่มีขนาดต่างกัน มี การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลางกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการวิจัยในชั้น เรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สุนทร อุทัยพรหม (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้น เรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการ พัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความต้องการด้านส่งเสริมและการสนับสนุนในการทำ วิจัย ความต้องการเวลาในการทำวิจัย ความต้องการความรู้ในการวิจัย ความต้องการงบประมาณ ในการทำวิจัยและความต้องการแหล่งค้นคว้าและอุปกรณ์ 2) ความต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้น เรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา ทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา ตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ความต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะใน การปรับปรุงและความต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สรุปเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 5 อันดับแรก ได้ดังนี้ คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณแก่ครูผู้ทำวิจัยอย่าง เหมาะสม ควรมีการให้วันลาเพื่อทำวิจัยเป็นระยะ ควรมีการจัดหาตำรา เอกสารอ้างอิง แหล่ง

ค้นคว้าเพื่อการทำวิจัย ควรมีการศึกษาอบรม ดูงานเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรมีการจัดหาวัสดุสำนักงานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ

อำนาจ เขื่อนแขก (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูผู้สอนมีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ชั้นสรุปผลการแก้ปัญหา/การพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ชั้นวางแผนการแก้ปัญหา/พัฒนา ชั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน และชั้นค้นหาและพัฒนานวัตกรรม กับ ชั้นนำนวัตกรรมไปใช้ 2) ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน ชั้นวางแผนการแก้ปัญหา/พัฒนา ชั้นนำนวัตกรรมไปใช้ และชั้นสรุปผลการแก้ปัญหา/การพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนชั้นค้นหาและพัฒนาวัตกรรมไม่แตกต่างกัน 4) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน ชั้นค้นหาและพัฒนานวัตกรรม และชั้นนำนวัตกรรมไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนชั้นวางแผนการแก้ปัญหา และชั้นสรุปผลการแก้ปัญหา/การพัฒนา ไม่แตกต่างกัน 5) ครูผู้สอนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย คือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูทุกคน ควรจัดทำคู่มือครูสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนแจกให้กับครู และควรนิเทศติดตามผลการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

สุวรรณ มูลปาน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า 1) ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยรวมทุกด้าน และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ชั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ชั้นกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ชั้นนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ชั้นสรุปผล และชั้นพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม 2) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน 3) ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู เรียงลำดับความถี่จากมากไปหา

น้อย 3 ลำดับแรก คือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และฝึกทักษะปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรส่งเสริมการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง และควรออกนิเทศให้คำแนะนำช่วยเหลือตามโรงเรียนต่าง ๆ

บุญมี พาพิมพ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน 2) ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 16 ปี มีปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านคุณลักษณะของนักวิจัยอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปี ขึ้นไปโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 3) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนมีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 16 ปี และ 16 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 16 ปี มีปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไปทุกด้าน เรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ด้านทักษะในการทำวิจัย และด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน

พวงพะยอม บุญตาแสง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 15 อำเภอนาเชือก ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นครูผู้สอนรองลงมาเป็นผู้บริหาร อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง รองลงมาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และมีประสบการณ์เคยทำวิจัย รองลงมาไม่เคยทำวิจัย 2) ครูในกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 15 อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับความต้องการสูง 3 ลำดับแรก คือ ด้านงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน ด้านแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้า และด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ 3) ครูที่มีสถานภาพต่างกัน และมีประสบการณ์การวิจัยต่างกัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมด้านสมรรถภาพในการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน และด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน

ด้านงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียนและด้านแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้ามีความต้องการไม่แตกต่างกัน 4) ครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงกว่าครูโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างครูโรงเรียนขนาดเล็กกับครูโรงเรียนขนาดกลาง 5) ผลการสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 15 อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ครูได้แนวทางการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ คือ ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ครูยังมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อยในเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและการกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนและการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ครูยังมีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนน้อยในเรื่องการวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน ครูมีภาระงานมาก มีปัญหาด้านสุขภาพ และมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ และครูต้องใช้งบประมาณส่วนตัวในการทำวิจัยจึงขาดแรงจูงใจ สถานศึกษามีเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิชาการ งานวิจัยน้อยไม่หลากหลายเป็นต้น ส่วนแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ได้แก่ การจัดอบรม สัมมนาการวิจัยในชั้นเรียนในเชิงปฏิบัติจริงจากผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง ลดภาระงานของครูให้น้อยลง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างขวัญกำลังใจและสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียนและจัดหาเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิชาการ งานวิจัยให้เพียงพอ หลากหลาย เป็นต้น

สุริยงค์ ศรีนอก (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 พบว่า 1) ระดับบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมาก และบทบาทในระดับปานกลาง 2 ด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา และการสนับสนุนด้านงบประมาณ 2) เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน พบว่า 2.1) ผู้บริหารโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีบทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2.2) ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า 3.1) ผู้บริหารโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้น

เรียน โดยรวมมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3.2) ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ควรมีการบริหารงบประมาณในส่วนของงานวิจัยตามความจำเป็นและการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานที่นำไปพัฒนาคุณภาพสูงสุด ควรมีการนิเทศติดตาม และช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้งและควรมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูในโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ครูผู้สอนมีสภาพการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (สายศิลป์ สายยีน. 2545 : บทคัดย่อ) ครูในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีสภาพการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน (นัฏฐพนธ์ ทองแสน. 2547 : บทคัดย่อ) ครูมีปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมในระดับปานกลาง ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันและมีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน (อานวย เชื้อแขก. 2548 : บทคัดย่อ) ครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่ถึง 16 ปี มีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไป (บุญมี พาพิมพ์. 2549 : บทคัดย่อ) ปัญหาที่ครูได้รับในการทำวิจัยในชั้นเรียน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านครุศาสตร์เทคนิคการวิจัย ปัญหาด้านครุศาสตร์การส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาด้านครุศาสตร์ปัจจัยเอื้อต่อการวิจัย และปัญหาด้านครุศาสตร์การเผยแพร่ผลงานวิจัย (กอบกุล จงกลณี. 2545 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษาปัจจัยเอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ของสายศิลป์ สายยีน (2545) พบว่า ครูมีปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งวิชาการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทักษะในการวิจัย งบประมาณ คุณสมบัติผู้วิจัย และความรู้เกี่ยวกับการวิจัย แต่บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของครู อยู่ในระดับปานกลาง (สุริยงค์ ศรีนอก. 2550 : บทคัดย่อ) ส่วนความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับมาก (สุวรรณ มูลปลา. 2549 : บทคัดย่อ) โดยครูมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการพัฒนา เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนแจก การนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ส่วนผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาของวีร นุช ทองแดง (2546) โดยทำการศึกษากการใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 รูปแบบ คือ รูปแบบการใช้ผลการวิจัยเชิงความคิด การใช้ผลการวิจัยเชิงตรวจสอบ การใช้ผลการวิจัยเชิง

สัญลักษณ์ และการใช้ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติ พบว่า ครูมีปัญหาการใช้ผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ทั้ง 4 รูปแบบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ตัวแปรประสบการณ์การทำวิจัยและตัวแปรคุณภาพงานวิจัย

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เคนเนธ (Kenneth. 1992 : 369) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทสรุปที่เกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อใหญ่ๆ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัยของครูถึงขั้นตอนการพัฒนานุเคราะห์ โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือการพิจารณาความคิดเห็นโดยผู้เข้าร่วมว่าด้วยการวิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 อธิบายอุปสรรคเด่นๆ สองอย่างต่องานวิจัยของครู คือเวลาและทัศนคติ ข้อสรุปที่ 6 คือการส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนียเพื่อพัฒนานุเคราะห์ เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามต้องทำไปด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบ ละร่วมมือร่วมกัน

แดเนียลส์ (Daniel. 1999 : 244 – A) ได้ทำการศึกษาผลการสอนในการเรียนรู้เพื่อดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพความเชื่อมั่นในตนเองและประสบการณ์ของนักศึกษาครู กลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักศึกษาครู จำนวน 3 คน ได้รับการสอนและการช่วยเหลือ และช่วยแนะแนวในการพัฒนาโครงการวิจัยในชั้นเรียน กลุ่มเปรียบเทียบซึ่งเป็นนักศึกษาครูอีก 3 คน ได้รับเพียงคำสอนที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การนำกลยุทธ์ไปใช้และวิธีการประเมินผลเพื่อดำเนินโครงการวิจัยในชั้นเรียนให้เสร็จสมบูรณ์ แล้วทำการวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถาม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง การสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความสามารถในวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความแตกต่างกันเล็กน้อยในผลรวมทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกในด้านการรับรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งเป็นผู้จัดการและเป็นผู้ขยายพฤติกรรมในชั้นเรียนและเป็นผู้ออกแบบผู้นำเทคนิคการจัดการพฤติกรรมไปใช้อย่างประสบความสำเร็จ พบว่ามีอยู่ในผู้ร่วมวิจัยทุกคน

เฮอรันานเดซ-ทูป (Hernandez – Tutop. 2001 : 1379 – A) ได้ศึกษาผลกระทบของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อครูและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้วิจัยกับการปฏิบัติการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ผู้ร่วมวิจัยได้แก่ครู จำนวน 9 คน ในระดับอาชีพการสอนต่างๆ

ของตน จากเขตต่าง ๆ ของสหรัฐ การศึกษา 2 คน ในจำนวน 9 คนนี้เรียนรู้และดำเนินโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้วิจัยร่วมและผู้อำนวยความสะดวกผู้ร่วมวิจัยอีก 7 คน ได้ทำการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ก่อนการศึกษาครั้งนี้และได้ตอบคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์และผลลัพธ์ของการสำรวจของตน การสัมภาษณ์ได้กระทำกับครูทั้งคนนี้ได้ถอดคำบันทึกเทปและวิเคราะห์ข้อมูลให้ครู 8 คน ตรวจสอบคำถามการวิจัยซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์เฉพาะในชั้นเรียนของตน ครูคนหนึ่งสอนกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแก่ครูอีก 5 คน ซึ่งต่อมาได้ทำการวิจัยปรากฏของครูที่คนสอนนั้น ผลการศึกษาพบว่า ครูทั้ง 9 คน ได้ปรับปรุงผลการสอนได้ดีขึ้นตามที่ขอค้นพบได้สนับสนุน พบว่า บุคคลที่สนับสนุน 1 คน หรือมากกว่านั้นเป็นตัวละครสำคัญในการดำเนินงานตลอดกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ใหญ่ หรือจากผู้บริหารคนอื่น ๆ มีความรู้สึกว่าถูกรอรับจากผู้บริหารที่มีอำนาจเหนือและขาดสถานที่ซึ่งเป็นปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเชิงปฏิบัติการของตน พบว่าปัจจัย 3 ปัจจัยซึ่งวิกฤตต่อการสอนที่ปรับปรุงแล้วในชั้น คือ ความรู้สำนึกที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับระเบียบวิธีการสอน ความเป็นเพื่อนร่วมงานและความรู้สึกที่มีความสามารถของครู ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติของนักเรียนเพิ่มอันเป็นผลของการปรับปรุงการปฏิบัติการสอนตามการสนับสนุนจากข้อค้นพบได้พบว่าการศึกษานี้ได้เพิ่มวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการปฏิรูปโรงเรียน โดยการนำเสนอการวิจัยปฏิบัติการอันเป็นวิธีการพัฒนาวิชาชีพที่ปรับปรุงแล้ว ซึ่งสามารถทำให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนเข้มแข็งขึ้นได้

บราวน์ (Brown, 2002 : 1304 – A) ได้ศึกษาปรับปรุงวิธีการสอนโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ โดยเน้นศึกษาการรับรู้ของครูเกี่ยวกับอิทธิพลข้อวิจัยปฏิบัติที่มีต่อแนวความคิดในการปฏิบัติใช้การรับรู้ผลกระทบของความคิดดังกล่าวต่อการปฏิบัติการสอน การศึกษาครั้งนี้เน้นศึกษาการรับรู้ 4 ประเด็น ได้แก่ บทบาทของครู ความรู้ของครูเกี่ยวกับการสอน การปฏิบัติการสอน และผลสะท้อนต่อการปฏิบัติการสอน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตในห้องเรียน และจากผลงานของครูและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าครูมีการรับรู้ในทั้ง 4 ประเด็นเปลี่ยนแปลงไป การเข้าร่วมทุกขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการทำให้ครูได้มีโครงสร้างในด้านวิธีการสำหรับการนำไปใช้และการวิเคราะห์กระบวนการสอนและการเรียนรู้ ทั้งมีการกำหนดโครงสร้างดังกล่าวช่วยชี้แนะให้ครูได้เก็บรวบรวมข้อมูล มีการวิเคราะห์ข้อมูลและการสะท้อนผลอย่างเป็นระบบ

มิงกูซชิ (Mingucci, 2002 : 451-A) ได้ศึกษาการประเมินผลของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองระดับหลังมัธยมศึกษาจำนวน 8 คน ผู้ร่วมวิจัยที่ทำงานในโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองใน

มหาวิทยาลัย/วิทยาลัยชุมชนได้อาสาดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียนวิชาการเขียนภาษา วิชาการเป็นเวลา 2 ภาคเรียนติดต่อกัน ผู้ศึกษาได้สำรวจว่าผู้บริหารการศึกษาสามารถส่งเสริมการ สร้างชุมชนการเรียนรู้ด้านการศึกษา โดยการเข้าร่วมเกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ได้ อย่างไร และได้ศึกษาปัญหาที่ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการวิจัยในชั้นเรียนของครู ซึ่งให้นิยาม ง่าย ๆ ว่าเป็น “การสืบเสาะที่ครูดำเนินการเพื่อให้เข้าใจและปรับปรุงการปฏิบัติของตน” นั้น สามารถให้ประสบการณ์ในการพัฒนาวิชาชีพซึ่งผู้ร่วมวิจัยรับรู้ว่ามีความหมายการสอนของตน มากกว่าหรือไม่

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้หลายวิธี ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการจด บันทึกรายการสนทนา รวมทั้งบันทึกเรื่องสั้น ๆ ด้วย ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ร่วมวิจัยได้ประโยชน์หลาย ด้านจากการฝึกปฏิบัติ เช่น ความเชื่อมั่นส่วนร่วมและทางวิชาชีพเพิ่มขึ้น การยืดหยุ่นเพิ่มขึ้น และ ความเชื่อมั่นในฐานะผู้วิจัยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผู้ร่วมวิจัยมีการเกี่ยวข้องกับนักเรียนเพิ่มขึ้นใน กระบวนการเรียนการสอนและมีความรู้สึกว่าได้ทำงานได้สำเร็จและเป็นที่รู้จักของคนในวิชาชีพอื่น ๆ อันเป็นผลของโครงการวิจัยในชั้นเรียน มีหลักฐานยืนยันว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถช่วย สร้างชุมชนการเรียนรู้ด้วยการศึกษาได้ ผู้ร่วมวิจัยสามารถแบ่งปันปัญหาการเรียนรู้จากเพื่อน ร่วมงานและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานได้ในลักษณะที่มีความสามารถในการผลิตงานด้วย

มาร์ติน (Martin, 2003 : 781-A) ได้อธิบายประสบการณ์และทัศนคติของครูในขณะที่ครู พัฒนาทักษะทางปฏิบัติกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อประยุกต์ใช้การวิจัยในชั้นเรียนประถมศึกษา กรณีศึกษานี้ทำการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูในขณะที่ครูกำลังพัฒนาตนเองพร้อม ๆ กับการ เรียนรู้เพื่อใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษาโดยรวมพบว่า 1) การรู้และการเรียนรู้หลายอย่าง ต่างกันนั้น ประเมินค่าโดยนักการศึกษาซึ่งเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์กันตามธรรมชาติ ได้แก่การรู้ทางวิชาการ และการรู้โดยปริยาย 2) มีสภาวะแวดล้อมที่การวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถ ไปสู่ความเข้าใจลึก ซึ่งเกิดประโยชน์แก่ครูผู้สนใจในการพัฒนาความรู้ของตนในเรื่องเกี่ยวกับการ ศึกษาที่เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์กันตามธรรมชาติ และ 3) ปัจจัยภายนอกและ ปัจจัยภายในต่าง ๆ เช่น เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของโรงเรียน และความสัมพันธ์ของครูผู้ร่วมวิจัย ที่มีต่อความกล้านั้นจะประนีประนอมสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่ครูสามารถจะเรียนรู้ได้จาก โปรแกรมที่ศึกษา จากนั้นผู้ศึกษาครั้งนี้ได้พัฒนาคำอธิบายต่าง ๆ เพื่อให้ครูคนอื่นได้พิจารณา คัดสนใจด้วยตนเองเกี่ยวกับสถานการณ์ของตนเองในด้านความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สำหรับโรงเรียนที่มีความเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์กันตามธรรมชาติ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล การสนับสนุนและให้ความ

ร่วมมือของผู้บริหาร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู และอุปสรรคเด่น ๆ ต่อการวิจัยของครูคือ เวลาและทัศนคติ (Kennet: 1992 : 369) ครูที่ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสามารถปรับปรุงการสอนได้ดีขึ้น มีความสำนึกที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับระเบียบวิธีการสอน ความเป็นเพื่อนและความสามารถของครู (Hernandez – Tutop. 2001 : 1379 – A) ครูมีการรับรู้ที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับบทบาทของครู ความรู้ของครูเกี่ยวกับการสอน และผลสะท้อนต่อการปฏิบัติการสอน (Brown. 2002 : 1304 – A) นอกจากนี้ผลจากการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนนอกจากจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อครูและนักเรียนแล้วยังช่วยสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยการศึกษาได้ (Mingucci. 2002 : 451 – A) ที่สำคัญประการหนึ่งคือการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถช่วยให้ครูพัฒนาความรู้และเข้าใจลึกในสภาพแวดล้อมที่ต้องการศึกษาได้ (Martin. 2003 : 781 – A)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบถึงความสำคัญ หลักการ ทฤษฎี และเทคนิควิธีการของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน ทราบถึงสภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูกลุ่มตัวอย่างในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านปริมาณงานวิจัย ลักษณะงานวิจัย การสนับสนุนการวิจัยของผู้เกี่ยวข้อง ปัจจัยเอื้อต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย ทำให้เกิดเป็นแรงคลอใจให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป